NUM XXII.

w SOBOTĘ DNIA 31. MAIA ROKU 1783

Z Warſzawy dnia 21. Maia. Gabinet Królewſk utracił ſwego Godnego Rządcę w oſobie Jmci Pana Adama *Cieciſzowſkiego* Piſarza W. Kor. Kawalera Orderu *S. Staniſława;* który, po długiey i przykrey z wielką cierpliwością wytrzymaney chorobie, po wczeſnym też z przykładną pobożnością opatrzeniu ſię na Wieczność *SS. Sakramentami,* z wielkim żalem Nayiaśnieyſzego Pana (od którego po kilkakroć w chorobie był nawiedzany i cieſzony) z powſzechnym oraz wſzyſtkich ſmutkiem, mianowicie ſtrapioney tak wielką ſtratą Familii ſwoiey i przyiacioł, dnia 19. teraznieyſzego Mieſiąca Maia, to ieſt w przeſzły poniedziałek między dru-

gą i trzecią godziną porankową, w samym śrzednim ieszcze wieku, bo dopiero w Roku 40. życia swoiego, z tuteyszey Stolicy przed *Króla Królow* pozapłatę swych zasług iest przywołany. Młodość cnotliwie i pracowicie, zwłaszcza na usługach Królewskich w Gabinecie przy Sławnym *Ogrodzkim* (na ktoreg po tym mieysce godnie nastąpił) niegdy przepędzona, rychło go na wysokich u Dworu i w Oyczyznie stopniach postawiła, wyższe ieszcze nie chybnie obiecuiąc; lecz okropny niewczesney cale śmierci zachod, ledwo co po pięknym wschodzie, prz d iasnym ieszcze, zaskoczył południem. Smutny ten dla siebie i dla swoich Wiecznego Wyroku los, wielkim i prawdziwie Chrześciańskim przyioł umysłem; małe swe własnego nie szczczęścia nieznaiące ieszcze dziatki, i swą zasmuconą Familią, oddaiąc iedynie Bogu i Królowi. Nie zawiedzie się pewnie na Obu, Obu albo wiem wiernie i szczyrze służył, gotów zawsze (co też rzeczą samą nader pokazał) na swych Urzędach nadwerężać zdrowia i życia, ale sumnienia nigdy, Szczęśliwy, iż wykonał Wielkie owo Chrześciańskie Prawo, oddaiąc co iest Cesarskiego Cesarzowi, a co Boskiego Bogu: *Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo.*

Z Florencyi dnia 29 Marca. *Niemieckie* nowiny nie przestaią nam donosić, że woyna między *Turcyą* i Państwem Cesarskim i *Rossyiskim* iest nieuchronna woyska *Rossyiskie* maią maszerować iedne z strony *Benderu* i *Bessarabii*, drugie z strony *Mol dawii* i *Bukowiny*; i to ostatnie złączy się z woyskami *Austryackiemi*. W tymsamym czasie woysko Cesarskie do *Bosnii* i *Serwii* ma wtargnąć. Zgromadzenie tych wszystkich woysk ma nastąpić w Mieście *Zofii*; Stolicy *Bulgaryi*; zkąd łatwo do *Kostantynopola* przystąpić można, poniewaź po tych traktach na żywnościach i innych wygodach zbywać nie będzie. Do tego ieszcze upewniaią, iż mocna *Rossyiska* Flota do iednego z naywiększych Portow *Włoskich* przybędzie, dla wzięcia 10,000 *Austryakow* z *Lombardyi*: a po tym poplynie do *Lewantu* dla dobywania *Grecyi*, złączywszy się z woyskami *Rossyiskiemi*.

Z Konstantynopola dnia 28. Marca. Flota *Turecka*, składaiąca się z 30. tak wielkich iak małych Okrętów woiennych, wyszła dnia 24. teraznieyszego miesią a z tuteyszego Portu, i popłyneła do Kanału; gdzie ma stać póty, poki rzecz nie przydzie albo do zupełnego pokoiu, albo do iawney woyny. Tym czasem wielkie roboty w Arsenale nie ustaią, i nowe okręty buduią i uzbraiaią. Z wielkim staraniem oraz rekru uią w *Smirnie* i w *Salonice* maytkow, i żołnierzy do woyska lądowego; chociaż przez te nowe zaciągi znaczne się popełniaią niespokoyności i nierządy. *Janczarowie* do *Bruzy* zebralisię, ktòre mieysce naznaczone iest dla zebrania się całego woyska lądowego *Ottomańskiego*. Prowincye *Turcyi Europeyskiey* wszystkie prawie są w robotach i w czynieniu gotowości do dania odporu nieprzyiaciołom. Wysyłaą także spiesznie, ale barzo sekretnie, na *MorzeCzarne*. amunicye i Artyleryą posłano tam w tych dniach 180. sztuk armat. Dnia wczorayszego *Reis Effendi* miał ieszcze długą konferencyą z Ministrem *Rossyiskim*. Dwor *Petersburski* domagasię koniecznie, aby iego Statki kupieckie miały wolne przeyście przez Morza *Tureckie*, nie podpadaiąc pod naymnieysze rewidowanie; i podobno ten ieden punkt to sprawi, że nie tylko nie przyidzie do zawarcia traktatu handlu, o ktòrey teraz recz idzie, ale ieszcze woynę sprowadzi.

Z Wiednia dnia 3. Maia.

Zegarmistrz ieden tuteyszy wynalazł nową wiatrowkę, ktòrą za iednym nabiciem strzelał razy 15. Wynalasca ten wziol za to nadgrodę; i iedno korpus strzelcow ma nosić takie suzye.

Z Tolonu dnia 8. Kwietnia.

Cześć ta Floty woienney, ktòra stała w Porcie *Cadix*, powróciła dnia onegdayszego do tuteyszego portu z 60. Statkami przewozowemi woyskiem naładowanemi. Składasię ona z 11. Okrętów Liniowych z 2. Fregat, i z 4. korwet. Nim tu weszła, odprawowała kwarantannę przez 4 dni z przyczyny chorob, ktòre były między żołnierzami y maytkami. Rożne Reymenta i Dywizye, ktòre na tey Flocie przypłyneły, postawiono tym czasem w pobliższych okolicznych wsiach tuteyszych, poki dalsze dla nich nie przydą rozkazy.

Z Neapolu dnia 10. Kwietnia. Jeszcze trzęsienia ziemi nie ustały w *Kalibryi*; trzęsie się także ieszcze ziemia i w *Sycylii*. Żywności przysłane od W. Mistrza *Maltańskiego* dla obywatelow *Messyńskich* na wielkiey im były pomocy. Przy obfitych tych żywnościach przysłana ieszcze była od tego W. Mistrza Summa 50,000. w monecie, ze wszelkiemi narzędziami i potrzebami dla założenia Szpitalu, do którego przytym przysłał W. Mistrz Lekarzow i Cyrulikow, W liczbie Panow i bogatszych obywatelow, którzy znaczne dowody okazali miłosierdzia w tym przypadku, godzień iest szczegulney wzmianki Jmć Xiądz Arcy Biskup, *Ciafalione*. Ten godny Prałat, zadłużony kosztami swieżey swoiey installacyi, przedał co mógł znaleść z ruin swego pałacu, i obrócił to na poratowanie nędznych obywatelow. Biskup także *de Calania* i Senatorowie, nie dali się odwieść ani przez boiaźń własnego niebezpieczeństwa, ani przez wzgląd na swoie pożytki, od zbierania i rozdawania iałmużny. Król zaś Jmć dał rozkaz, aby wszystkie dochody z dobr iego dziedzicznych obrocono na zapomożenie *Mesyńczyków*.

Reszta Ustawy Cesarskiey o Małżeństwach.

LIV. W czasie rozwiązania małżeństwa, we wszelkich przypadkach strony powinny pierwiey się z sobą zgodzić względem wzaiemnych pretensyi, a nadewszystko obowiązane są pierwiey do ułożenia sposobow względem wychowania i opatrzenia dzieci, bądź że to uczynią podług umowy sądowey, bądź do ułożo nà za wstawieniem się sędziow. Żaden Kapłan. pod utratą swego mieysca, niebędzie mógł dawać szlubu iednemu z dwóch małżonkow po rozwodzie, nie będąc pierwiey zapewnionym o uczynionych prawnie rozrządzeniach, dla wychowania dzieci pierwszego małżeństwa.

LV. Strony rozłączone, mogą się znowu po rozwodzie ożenić: ale ieslıby ten rozwod miał za cel iaki występek: w takim przypaku strona wykraczaiąca, nie będzie mogła wziąć tey, którą podług dowodow prawnych; miała za towarzyszkę wy stępku.

LVI. Kobieta po rozwodzie, nie będzie mogła póyść za mąż; chyba po upłynieniu należytego czasu, dla zgładzenia wszelkiey niepewności o dziecięciu, któreby się mogło urodzić.

LVII, Jeżeli małżonkowie raz rozłączeni, zechcą znowu powrócić z sobą do stanu małżeńskiego; będą musieli wszystko to zachować, co przepisano iest i na pierwsze małże ństwo.

Ta ninieysza Ustawa powinna służyć za same i iedyne prawidło, w rzeczach do małżeństw należących &c. w *Wiedniu* dnia 26. Stycznia 1783.

Od Dunaiu dnia 5. Maia. Nowe Rozporządzenie Cesarskie, Kancellaryom *Czeskiey* i *Austryackiey* względem sposobu Sądzenia wydane, tak pomyślny i zbawienny odebrało skutek, że w przeciągu dwóch Miesięcy Stycznia i Lutego, odsądzono ostatecznie Spraw 9,548.

NUM XXII.

SUPLEMENT
DO GAZET WILENSKICH
w SOBOTĘ DNIA 31. MAIA ROKU 1783.

Z Londynu dnia 22. Kwietn: W Piątek zaprzeszły, dnia 11. teraznieyszego Miesiąca, liczne barzo były pokoie w Pałacu Królewskim *St. James*, gdzie Xiąże *de Portlant* i inni nowi Ministrowie z nim znaydowali się. Rachowano tam podów czas więcey nad 400. dystyngowanych osob, iakiey liczby nigdy w podobney okoliczności nie było. Nowa ta w *Ministerium* odmiana, nie przestaie za sobą ciągnąć odmian w rozmaitych Urzędach tak cywilnych iako i Dworu Królewskiego. Hrabia *de Hertford* mianowany iest naypierwszym Szambelanem Królewskim. Xiąże *de Manchester*, który ten urząd sprawował, ma iechać w poselstwie do Francyi. *Grevile*, syn Hrabi *de Warwich*, uczyniony iest Podskarbim Domu Królewskiego. A Hrabia *Townshend* obeymuie urząd Generała Artyleryi, który złożył Xiąże *de Richmond*. Dwoma dniami pierwiey; Hrabia *de Tankenville* oddalił się także od urzędu iednego z Generałow poczty; a Lord *Loughboroug* miał honor podziękować Królowi za ofiarowaną sobie dostoyność *Oratora* w Jzbie Parowskiey, na mieysce Kanclerza Lorda *Thurlow*.

Rzecz prawie iest pewna, że dla Lorda *Northa* będzie uczyniona nowa godność Parowska, oprócz tey, na ktorą on nastąpi po śmieści Hrabi *de Gwilford*, swego oyca.

Z L' Orient dnia 14. Kwietnia

Wszedł tu dziś ieden okręt Królewski, wysłany z wyspy *Fracuskiey* dnia 23. Grudnia. W przywiezionych od Kapitana tego Okrętu listach, znaydujemy te szczegulności. Generał Woyska lądowego *Fran-*

cuſkiego Duchemin, i General Maior Margraf *de Fleuri*, iako też Pułkownik *de Chenneville*, w *Indyach* umarli. Z Floty Kommandora *de Suffren* rozbiły ſię ze wſzyſtkim dwa Liniowe Okręty. Miaſto *Angielſkie Madras* tak ogołocone było z żywności, że w częściiego, to ieſt, w *Mieście Czarnym*, codzien bliſko 500, oſób z głodu umierało, Pan *de Buſſy*, zebrawſzy, co mógł, woyſka i ammunici, zabrał to wſzyſtko, i powiozł z Wyſpy *Francuſkiey* do *Indyi*, na pomoc Kommodorowi *de Suffren*.

Z Rzymu dnia 15. *Kwietnia*.
Niedawnemi czaſy Kuryer z *Petersburga* przez tuteyſzą Stolicę pobiegł do *Neapolu*, Wiezie on Ratyfikacyą przyſtąpienia Króla Jmci *Oboyga Sycylii* do *Oboiętności Uzbroioney*. Niektórzy mówią, że Jmperatorowa Jeymć *Roſſyiſka* proſi tegoż Monarchy *Neapolitańſkiego*, aby, w przypadku woyny z *Turcyą*, wolne były dla iey Okrętów Porty *Sycyliyſkie*.

Z Rzymu dnia 26 *Kwietnia*
Jmć Xiądz *Beniſławſki* (*Ex-Jezuita*) Nominat Koadiutor Arcybi: *Mohilow*: dnia 1. Marca w interesach Jmperatorowey Jeymści *Roſſyiſkiey* tu przybyły, wyiechał iuż na powrot z tuteyſzey Stolicy dnia 15. tera znieyſzego Mieſiąca, wſzyſtko u Oyca S. iak naypomyślniey otrzymawſzy. Będzie on konſekrowany na Biſkupſtwo w ſamym *Petersburgu* przez Jmci Xiędza Margrafa *Archetti* Nuncyuſza teraznieyſzego w *Polſzcze* zoſtaiącego, a w krótce do *Petersburga* wyiechać w Poſelſtwie od Oyca S. maiącego; gdyż Jmperatorowa Jeymć *Roſſyiſka* żąda widzieć obrządek *Rzymſki* pomienioney Konſekracyi.

Z Paryża dnia 21. *Kwietnia*
Graf *d' Eſtaing* ma tu w ten piątek, albo w ſobotę powrócić z *Madrytu*, gdzie miał kilka konferencyi z Gabinetem *Hiſzpańſkim*. Domyślaią ſię tu wſzyſcy, że tych konferencyi celem, było uſtąpienie cześć Wyſpy *St. Domingue*, którą *Hiſzpania* nam ofiaruie, albo też Wyſpy *Trinité*, leżącey miedzy Wyſpą *Tobago* i *Ameryką Hiſzpańſką*.

Z Paryża dnia 25. *Kwietnia*.
Gdy w tych czaſiech z rozkazu

Cesarskiego skassowano w samym *Belgium Austryackim* na sto kilkadziesiąt Klasztorow, tak Zakonnikow, iako i Zakonnic; Zgromadzenie całe *Karmelitanek Bruxelskich* niechcąc aż do śmierci odstąpić swoiey, Reguły pisało do bliskiego tu *S. Dionizego* teyże swoiey reguły Klasztoru (gdzie iest Przełożoną *Ludwika* z Królewny *Francuskiey* Zakonnica) prosząc aby tam były przyięte; na co pomyślną odebrały odpowiedź, i wkrotce maią tam przybyć; tym czasem zaś potrzebne dla nich gotuią u *S. Dyonizego* mieszkania. Jnne także z tegoż Kraiu *Karmelitanki* skassowane, wprzaszaiące się do *Paryskich* tuteyszych *Karmeiltanek* na Ulicy *de Grenelle* mieszkaiących, równie pomyślną odebrały odpowiedź; że zaś w tymże tuteyszym Klasztorze nie było dostatecznego dla maiących przybyć Zagranicznych Zakonnic mieszkania, nowe teraz buduią tam Zakonne Cele

Z Frankfortu dnia 22. Kwietnia. W pośrzod wieści niepewnych, które w tych dniach rozsiano, iakoby iuż miało przyść do bitwy między *Turkami* i niektóremi Dywizyami *Austryackiemi* czy *Rossyiskiemi* na samych granicach, to iest rzecz pewna, że się czynią znaczne przygotowania do woyny; Ammunicye i Artylerye mocne ustawicznie z *Wiednia* do *Węgier* się przewożą i Reymenta stoiące przy granicach odebrały rozkaz, aby były gotowe do marszu. *Porta* iednak barzo sobie życzy pokoiu; i gdyby podane od Dworów *Wiedeńskiego* i *Petersburskiego* kondycye nie były barzo twarde, pewnie nie iednę ofiarę uczyniłaby dla zachowania pokoiu. Do tey liczby ma należeć przywrócenie Xiążęcia *Ypsilanti*, przeszłego Hospodara *Wołoskiego*, ktory nie tylko z swego wygnania iuż iest wezwany, ale ma ieszcze, iak słychać, za staraniem *Rossyi*, powrócić do dawnych rządow. Przydaią, iż ieden z iego synow, Kawaler młody i pełen odwagi, ma przyiąć służbę u Dworu *Wiedeńskiego*.

Z Hagi dnia 25. Kwietnia. Piszą z *Konstantynopola*, iż *Dywan* odebrawszy wiadomość o czyniących się przygotowa-

niach woiennych w Państwach *Austryackim* i *Rossyiskim*, zaraz wydał rozkaz, aby wszystko do dania odporu gotowe było.

Rzeczpospolita nasza będzie odtąd zawsze, nawet w czasie pokoiu, utrzymywała 33. woiennych Okrętów.

Z Hagi dnia 30. Kwietnia.

Pobiegł ztąd goniec do *Paryża* z Instrukcyami od Stanów *Hollenderskich*, dla naszych tam Ministrow do układania pokoiu wyznaczonych. Zlecono im nalegać na nowo, ażeby *Anglicy* oddali nam *Negapatnam* &c. i spodzewamy się skutku w tym pomyślnego Rozumieią nawet, że Artykuły przedugodne będą podpisane przed końcem teraznieyszego Miesiąca.

Xiąże *de la Vauguyon* Poseł *Francuski* a Pan *de Markoff* Poseł *Rossyski* wyiechali ztąd do *Paryża*; z których pierwszy przed swoim wyiazdem miał konferencyą z Xiążęciem *Stadhuderem*, i z wielkim Pensyonarzem *Hollederskim*.

Z Medyolanu dnia 28 Kwietnia. Piszą z *Kalabryi* trzęsieniem ziemi zruinowaney, iż niedaleko odmieysca nazwanego *Vaticano*, dwie wielkie góry, blisko siebie leżące, we śrzódku się rospadły, i iedna na drugą obaliły się Z tych rozwalin, wybuchneły strzumienie wody warzącey i iak krew czerwoney, z wielkim fetorem siarki i smoły Domyślaią się iż tam są podziemne Minery żelazne.

Z Berlina dnia 29. Kwietnia.

Ostatnie Listy *Wiedeńskie* czynią w prawdzie ieszcze nieiakąś nadzieię pokoiu; ale tu u nas pwszechne iest rozumienie, że woyna z *Turcyą* iest nieuchronna. Piszą albowiem z *Konstantynopola*, że w całym Państwie *Ottomańskim* przygotowania do woyny, mianowicie morskie, czynią się bez przestanku,

Z Rygi dnia 16. Kwietnia.

Wezbranie rzeki *Newy* barzo wielkie szkody tego roku uczyniło. Wysokość tego wezbrania tak wielka była, iakiey nikt niepamięta. Y przeto mieszkańcow, bydło, składy drzewa do budowy, i cokolwiek tylko znadowało się na kępach teyże rzeki, wszystko to porwała.

Z Wiednia dnia 15 Maia.

Kampamen po Miastem *Pest* Naznaczony iest od Cesarza Jmci na dzień 26. Miesiąca Sierpnia, i ma być złożony ze 30,000. ludzi